

פריד זאב

יליד 4.2.1922, סוסנוביץ שבפולין.

עלה ארצה ב-1935

הצטרף לקורס הימי של כ"ג יורדי הסירה

הצטרף לפלי"ם עם הקמתו

ה ע ס נ ה ר י ס ' 0

תולדות וכרונולוגיה

עליתי לארץ ישראל לאחר סיום בי"ס יורדי בפולין. את השכלתי התיכונית רכשתי בבית ספר המקצועי "מקס-פיינ" בתל-אביב.

בשנת 1939 הצטרפתי לקיבוץ "שדות-ים" בחיפה. הועסקתי עם חברי בנמל חיפה בעבודות סבלות. בשנת 1940 ה-2 למאי עליתי עם גרעין הקיבוץ בדרך הים להתישבות בקיסריה.

ב-1941 הצטרפתי לפלוגות-הים של ההגנה בת"א. מיחידה זו יצאו במאי 1941 "כ"ג יורדי הסירה" לפעולת חבלה בבתי הזיקוק ומתקני הנפט של "טריפולי" בלבנון. בהמשך שירתתי בפלי"ם ובצבא הבריטי עד אוקטובר 1946. בשנת 1943 נישאתי לרעייתי תחיה, נולדו לנו הילדים: מרים ב-1945 ו-1 אורי ב-1950.

ב-1948 הצטרפתי לחיל הים עם הקמתו, בו שירתתי מספר שנים ולאחר השחרור מצה"ל עברתי למשרד התחבורה למינהל הספנות והנמלים משם יצאתי לגמלאות.

הכל בגלל שלוש דקות! מזיכרונות העבר

בשנת 1941 הצטרפתי לקורס ימי מיוחד בו השתתפו 40 בחורים נבחרים, עילית הנוער. הכינו אותנו לכל מיני פעילויות שחלק מהן נראו דמיוניות כי זה התרחש בתקופת מלחמת העולם השנייה ובתחילתה.

מקורס זה יצאו כ"ג יורדי הסירה לחבל בבתי הזיקוק ומתקני הנפט של טריפולי שבסוריה, הסירה כידוע לא הגיע ליעדה ועקבותיה נעלמו, תעלומה שלא פוענחה עד היום. אני כותב שורות אלה, נשארתי בחיים, בטעות או בנס? אבל בחיים.

זה התרחש באחת השבתות באמצע חודש מאי 1941. באותו שבוע אמור הייתי להפליג בספינת מנוע קטנה עם עוד 23 בחורים צעירים יהודים וקצין בריטי אחד, כאשר על סיפון הספינה נמצא מטען חומר נפץ רב למבצע חבלה - בבתי הזיקוק ובמתקני הדלק של טריפולי בצפון לבנון. המבצע שתחילתו ידועה, אבל המשכו שקע במצולות לעד ומוכר עד ימינו - כ"ג יורדי הסירה".

בכל שנה כשמתקרב התאריך האמור, חודש מאי, מתעורר אצלי הזיכרון והחובה להזכיר את החברים שאתם יחד הוכשרתי למשימה זו, והעזוץ בעקבות העלמם עם הספינה. עד היום, למרות השנים הרבות שעברו, אין אני יכול לשכוח את התאריך, הכעס והעלבון שפגע בי מפקד הפעולה הימית - כתריאל יפה ז"ל שלא איפשר לי לצאת לפעולה זו והסיבה: איחור בשלוש דקות לארוחת צוהריים ביום שלפני היציאה.

איחור זה היה משום שדאגתי להכין את הציוד הדרוש ליציאה - זה אכל אותי באותה שבת, העלבון והכעס היו מנת חלקי עד כדי כבי.

באותם הימים הייתי חבר קיבוץ שדות-ים שאיפשר לי בהחלטת אסיפה כללית להצטרף ליחידה מיוחדת וחודשה - קורס ימי. זה היה בעצם קומנדו ישראלי ראשון בשיתוף עם צבא בנות הברית, מבלי שהשלטון המנדטורי דאו יהיה מעורב ופרטים לא הובאו כלל לידיעתם.

לקורס זה צורפו יוצאי יחידתו של וינגייט - שפעלו בזמנו נגד הערבים שחיבלו בצינור שהוביל נפט מעיראק לנמל חיפה.

זכורני היטב, לקראת סיום הקורס זומנו המשתתפים לשיחה עם מפקד הפלמ"ח - יצחק שדה, שהבהיר לכל אחד מהיוצאים כי יש לו סיכויים קלושים לחזור מפעולה זו בחיים. כולם, ללא יוצא מן הכלל התנדבו לצאת ללא היסוסים. לי הייתה אמביציה מיוחדת מאחר ובני משפחה וקרובים שלי נשארו בגלות, ללא כל מידע מה עלה בגורלם, רציתי לנקום באויב ולהציל יהודים. כגודל ההתלהבות שלי, הייתה גודל האכזבה - כשהמפקד החליט שאני לא יוצא לפעולה זו, משום האיחור בשלוש הדקות לארוחת הצוהריים. בחדר האוכל כולם כבר היו ישובים ואוכלים וכניסתי באיחור הורגשה היטב. עוד בטרם הסברתי הסיבות למפקד - הוא פסק בהחלטיות שאין אני יוצא לפעולה בגלל האיחור!.

חברי הקורס הימי של ה"הגנה" שלא הפליגו עם ה-כ"ג למשימתם - ממנה לא חזרו.

תדרכו אותנו זמן קצר לפני הפעולה בגלל סודיות המבצע. כדי שלא נדע עליו זמן רב מראש. ההפלגה בוצעה על הספינה של משטרת החופים המנדטורית "ארי-הים", ששלטונות הצבא החרימו אותה מהמשטרה האנגלית בחיפה, עד היום קיים בליבי ספק באם לא הם - בעלי הספינה, הטמינו בה חומר נפץ עם שעון מכוון לפיצוץ כדי להכשיל כל פעולה שתעשה עם ספינה זו ובמיוחד כאשר יהודים יפעילו אותה, כי היחסים בין אנגלים ויהודים באותה תקופה היו מתוחים ביותר.

אימוני הקורס הימי האחרון של ה"הגנה" - 1941. מקורס זה הורכב צוות ה-כ"ג למשימתו. העומד ליד התורן - בתריאל יפה ז"ך